

Серцева недостатність

Причини та механізми СН

• При систолічній СН (серцева недостатність зі зниженою фракцією викиду) порушується здатність міокарда до скорочення.

- Ішемічна кардіоміопатія (ішемічна хвороба серця або ІХС)
- Гіпертензія
- Кліпанні вади серця (найбільш поширеними з яких є аортальний стеноз та мітральна недостатність)
- Кардіоміопатії (дилатаційна, гіпертрофічна, рестриктивна кардіоміопатії)
- Аритмії (стійка фібриляція передсердь [ФП], тривала тахікардія)

• При діастолічній СН (серцева недостатність зі збереженою фракцією викиду) порушується релаксація та/або знижується пасивна еластичність лівого шлуночка та його здатність до розширення під час діастолі.

- Гіпертрофія лівого шлуночка (ГЛШ), пов'язана з гіпертензією або похилим віком
- Ішемічна кардіоміопатія (ІХС)
- Рестриктивна кардіоміопатія (хвороби обміну речовин, такі як амیلлідоз серця, гемохроматоз)

Симптоми СН

• Задихка або аномальна стомлюваність під час фізичного навантаження чи в стані спокою

- Ортопноє і кашель в горизонтальному положенні
- Задихка при фізичному навантаженні може також мати інші причини, наявність яких слід враховувати при збиранні анамнезу і огляді пацієнта. Інші причини включають: ІХС, хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ) або астму, хронічну легеневу емболію, ожиріння, погану фізичну підготовленість або похилий вік.

• Збільшення маси тіла та поява набряків

- Ці фактори окремо не дозволяють встановити діагноз, але мають важливе значення при оцінці відповіді на лікування.

• Втрата апетиту часто пов'язана з тяжкою правополуночковою СН, розвитком асциту, а також переважанням в печінці та кишківнику.

• Кахексія (втрата жирової і м'язової тканини) вказує на тяжку тривалу СН і поганий прогноз.

Клінічні ознаки

• Тахікардія (> 90/хв.), нерегулярний ритм серця (ФП, часті ектопічні скорочення)

• Підвищений центральний венозний тиск (ЦВТ)

- Набухання внутрішньої яремної вени над ключицею в положенні сидіння. Вимірювання ЦВТ у частини пацієнтів може бути ускладнене через особливості анатомії.

◦ Цей параметр краще піддається вимірюванню при легкому натисканні на край печінки в положенні пацієнта напівлежачи (гепатологулярний рефлекс).

• Наявність третього тону (шлуночковий ритм галона) у пацієнтів старше 40 років свідчить про підвищений тиск наповнення лівого шлуночка. Третій тон посилюється при напруженні, в положенні лежачи на боці або при піднятті ніг.

• Мітральна недостатність

• Гепатомегалія

- Край печінки виступає нижче реберної дуги та болісний під час пальпації.

• Набряк нижніх кінцівок, який також може бути обумовлений багатьма іншими причинами.

• Тахіпноє (> 20/хв.)

• При вираженій і гострій серцевій недостатності можуть прослуховуватись вологі та свистячі хрипи.

- Вологі та свистячі хрипи також можуть прослуховуватись при інших захворюваннях легень.

Класифікація Нью-Йоркської кардіологічної асоціації (NYHA)

• Класифікація NYHA визначає стадію СН і дозволяє робити прогноз.

Клас NYHA	Симптоми
NYHA I	Немає істотних обмежень фізичної активності. Щоденна активність не викликає симптомів, навіть якщо на ехокардіографії спостерігається дисфункція лівого шлуночка.
NYHA II	Обмеження фізичної активності. Фізична активність викликає задихку або швидку втомлюваність.
NYHA III	Помітне обмеження фізичної активності. Менша, ніж звичайна фізична активність, викликає задихку або втому.
NYHA IV	Будь-яка фізична активність викликає симптоми. Симптоми можуть також виникати в стані спокою.

